

Vi ser – og gjør noe med det

ÅRSMELDING 2019

Norske Kvinners
Sanitetsforening

Innhold

Organisasjonsleder	4
Landsstyrets årsberetning 2019	5
Sanitets-Norge rundt	12
Sanitetskvinnene som forskningsaktør.....	14
Sanitetskvinnene som ideell aktør	17
Antall medlemmer og foreninger.....	18
Økonomiske hovedlinjer	19
Aktivitetsregnskap	22
Balanse	24
Kontantstrømoppstilling	26
Noter til regnskapet 2019	27
Organisasjonens ledelse	37
Organisasjonens komiteer og legater	38
Om oss.....	39

Vi venter ikke og ser – vi gjør det

Kvinner muligheter og rettigheter er ikke vedtatt en gang for alle. Dessverre ser vi eksempler på det – nasjonalt og globalt.

8.mars mobiliserte kvinner i Norge igjen for å beholde loven om selvbestemt abort slik den ble vedtatt i 1978. Den 13. juni gjorde Stortinget en historisk innstramning i abort-loven. Da kvinners rettigheter ble et politisk forhandlingskort, tapte kvinnene.

Noen seire ble det. Nå er det vedtatt at retusjerte ansikter i reklamen skal merkes. Før kommunevalget mobiliserte Sanitetskvinnene med kampanjen #krysskvinnerinn, for å sikre likestilling der beslutninger fattes. Kvinneandelen i kommune- og fylkesstyrene er nå på historiske 40% på landsgjennomsnittet. Det hjelper å si ifra.

2019 var året hvor kvinnehelse sto høyt på Sanitetskvinnenes agenda. Professor i samfunnsmedisin, Johanne Sundby, ble tildelt Sanitetskvinnens kvinnehelseforskningspris for sitt arbeid. Hun er en tydelig talsperson for kvinners seksuelle og reproduktive rettigheter.

Kvinner har sykdommer og lidelser menn ikke har, eller med andre symptomer. Manglende forskning gjør at man ikke vet årsakene. Takket være salget av fastelavnsris og gaver fra lokalforeningene, er vi landets største enkeltaktør innen forskning på kvinners helse. Vi kan være stolte av at vi er en pådriver for likeverdige helsetjenester.

Sanitetskvinnene har alltid vært opptatt av god barselsomsorg. Gjennom flerkulturell doula (fødselspartner) følges minoritetskvinner gjennom svangerskap og fødsel, og får støtte og trygghet i en sårbar situasjon.

I prosjektet Mothehood bidrar frivillige til å gi trygghet rundt morsrollen i en fremmed kultur.

Mange voldsutsatte kvinner opplever å stå helt alene når de bryter ut av et voldelig forhold. Gjennom Ressursvenn får voldsutsatte en frivillig som støtter dem etter bruddet. Evaluering foretatt av Nova viser at kvinner med en mentor som støttespiller flytter i mindre grad tilbake til overgriper. Vi skal sikre at alle voldsutsatte kvinner får denne muligheten.

I Norge, et av verdens rikeste land, vokser 110 000 barn opp i familier med svak økonomi. Samarbeidet med Egmont Fonden har gitt 600 barn og unge de trenger for å kunne delta på lik linje med andre. Gjennom Min dag i dag har om lag 250 barn og unge fått en drømmedag – en pause fra en tung hverdag.

Sanitetskvinner sikrer trygg voksenkontakt og språkkopplæring når de er Lesevenner for skole- og barnehagebarn 50 steder i landet. I Sisterhood-gruppene får unge jenter styrket sin selvfølelse.

At mennesker blir eldre handler ikke bare om år i livet, men liv i de årene man får. Det er mange grunner til at eldre opplever ensomhet og isolasjon. I prosjektet «Kanskje kommer kongen» inviteres eldre på festmiddag.

N.K.S. ble stiftet som beredskapsorganisasjon. 300 foreninger er engasjert i omsorgsberedskapsarbeid i sine kommuner. Når alarmen går, står trygge Sanitetskvinner klare med hus, mat og omsorg.

Vi er også til for hverandre. 42 000 engasjerte, modige og nytenkende sanitetskvinner. Vi er sterkest sammen. Som organisasjon er det viktig å ha arenaer der vi møtes. På regionale samlinger og fellessamlingen, høstes felles erfaringer. Vi ser hva vi får til når begeistring er drivkraften. På Kvinnehelsedagen i mars 2019, fylte 1000 kvinner Oslo Kongressenter. En dag i beste Sanitetskvinne-ånd.

Et aktivt år er lagt bak oss. På vegne av landsstyret overbringer jeg en hjertelig takk til medlemmer, tillitsvalgte og samarbeidspartnere. Sammen gjør vi Norge til et bedre land å leve i. Tusen takk!

Ellen-Sofie Egeland

Ellen-Sofie Egeland
Organisasjonsleder

Landsstyrets årsberetning 2019

Det er sammen med andre at vi er best. Derfor er felles arenaer viktig for Sanitetskvinnene – de frivillige er organisasjonens viktigste ressurs.

Norske Kvinners Sanitetsforening (N.K.S.) ble stiftet 26. februar i 1896. En landsdekkende medlemsorganisasjon, som med sine 620 foreninger, er godt forankret i sine nærmiljøer.

N.K.S. har som formål å bidra til et trygt og inkluderende samfunn gjennom frivillig innsats innen helse- og sosialområdet, og med et særlig fokus på kvinners helse og livsvilkår.

Organisasjonen er livssyns- og politisk nøytral, og er åpen for alle.

N.K.S. er en betydelig ideell aktør innen ulike helse – og sosialinstitusjoner, som spenner seg fra barnehage for barn med ulike funksjonsnedsettelse til revmatismesykehus og veiledningscenter for pårørende. Disse eies av lokalforeninger og fylkesforeninger, og er egne juridiske subjekter.

Både lokalt, nasjonalt og globalt følger Sanitetskvinnenes aktiviteter og politisk påvirkningsarbeid røde tråder tilbake

til organisasjonens strategiske plan for 2018–2024, som har tittelen: «Modig, nytenkende og likestilt».

For å nå målene i strategien er tre hovedområder meislet ut: Å fremme kvinners helse- og livsvilkår, bidra til at barn og unge får en trygg oppvekst, og vi skal jobbe for trygge lokalsamfunn.

I 2019 hadde vi fokus på likeverdige helsetjenester for alle. Fortsatt vet vi for lite om sykdommer og lidelser som i hovedsak rammer kvinner, og som har andre symptomer enn mennens. Med egne midler, og gjennom Stiftelsen Dam (tidligere ExtraStiftelsen) kan vi prioritere forskning på kvinners helse med vår egen strategi «Fra vugge til grav», som følger kvinners helse i et livsløpsperspektiv.

Vi har lenge jobbet for at det må lages en ny utredning om kvinners helse. For første gang på over 20 år skal det nå komme en slik utredning, har regjeringen lovet.

Forsker Eirin Mo Danielsen fra Velferdsforskningsinstituttet Nova, presenterer her evalueringen som viser at det å ha en Ressursvenn bidrar til at voldutsatte kvinner ikke flytter tilbake til voldsutøver.

Vold mot kvinner

For mange kvinner er hjemmet det farligste stedet de kan oppholde seg. Det er kvinner som topper statistikken når det gjelder den alvorligste volden og den seksualiserte volden. Hvert fjerde drap i Norge begås mot kvinner, og gjerningsmannen er partner eller ekspartner. Derfor jobber Sanitetskvinnene for nulltoleranse for vold mot kvinner langs flere akser.

Ressursvenn

I vår mentorordning for voldsutsatte kvinner har over 135 frivillige fått opplæring i å bli frivillige ressursvenner siden oppstarten i 2016, 42 av disse ble kurset i 2019. Over 100 voldsutsatte kvinner har fått en frivillig mentor i ett år, hvorav 41 var i 2019. Ressursvenn har startet opp i fire nye foreninger - Narvik, Mandal, Kristiansand og Lørenskog. Forskningsinstituttet NOVA evaluerte Ressursvenn i 2019. Konklusjonen var at de aller fleste voldsutsatte har opplevd å få god støtte og hjelp gjennom å delta i tiltaket og at prosjektet fyller et hull i arbeidet med å følge opp de voldsutsatte. En av de utsatte uttalte: «*Det er faktisk en veldig god ting å lære å leve igjen, eller som å føle seg normal. Hver gang jeg er med henne, så føler jeg meg bare som jeg gjorde da jeg var med vennene mine hjemme*»¹.

Ressursvenn fikk i 2019 midler fra Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi) for å forebygge negativ sosial kontroll, tvangsekteskap og kjønnslemlestelse. Midlene ble blant annet brukt på å oversette brosjyrer til målgruppen på syv ulike språk.

Ja betyr ja

De fleste voldtekter skjer på fest, og de skjer mellom unge mennesker i alderen fra 25 år og nedover, og sammen med venner eller bekjente. Ja betyr ja er en kampanje rettet mot ungdom for å skape bevissthet rundt egne og andres grenser.

Sanitetskvinner har – for 5. år på rad – vært rundt på skoler i sine lokalmiljø med Ja betyr ja-kampanjen. I Drammen, for eksempel, samlet den lokale sanitetsforeningen 1000 russ fra byens skoler til et heldagsarrangement om kropp og grensesetting. Våren 2019 fikk N.K.S. og Juridisk Rådgivning for Kvinner (Jurk) eksterne midler til å holde voldtektsforedrag på videregående skoler over hele landet. Annie Prestegård, avdelingsleder ved Bryne videregående skole, likte foredraget godt:

– *Det beste var helheten. Fin variasjon mellom foredrag, dialog med elevene, bilder og filmsnutter, var tilbakemelding fra skolen.*

Voldskonferansen 25/11

Tema for den årlige voldskonferansen i regi av Rød knapp-alliansen, var kjærestevold. Målgruppen for kveldsarrangementet var både ungdom og foreldre. Gjennom året var det utdeling av røde knapper, både lokalt og sentralt. Den røde knappen bæres for å vise at vi bryter tausheten, og viser solidaritet med kvinner som lever med vold. Knappens fire huller symboliserer områder som der vi ønsker det settes inn ressurser: rettigheter, hjelpetilbud, forebygging og forskning.

¹ Danielsen, E.M. (2019). Evaluering av Ressursvenn. Et frivillig hjelpetiltak for voldsutsatte personer i reetableringsfasen. NOVA-Rapport 10/19

Lørenskog sanitetsforening er en av flere som har arrangert kvinnehel-sedag for minoritetskvinner med fokus på livmorhals kreft, koblet opp til Kreftforeningen sin #sjekkdeg-kampanje.

Med midler fra Tryg ble det rytmer og dans når Sauda sanitetsforening hadde workshop.

Mangfold og inkludering

At man kommer til et nytt land og ikke kan språket, betyr ikke at en minoritetskvinne ikke har egne ressurser. Språk er nøkkelen til å delta, både i arbeidslivet og være en aktiv samfunnsborger. For å kunne ivareta egen helse trenger man informasjon. Flere foreninger har arrangert helsedager for minoritetskvinner med fokus på livmorhalskreft. Hos Sanitetskvinnene er også minoritetskvinner aktive frivillige. Noen startet som deltakere på Språkvenn, og har i senere tid stilt til valg i lokalforeningens styre.

Språkvenn

I 2019 fikk vi en rekordtildeling av penger fra IMDi til vårt inkluderingsarbeid, og 15 foreninger fikk innvilget midler til lokale aktiviteter. Innvandringsfeltet er i stadig endring. Der noen foreninger har avviklet sin Språkvenn-aktivitet dette året, har ti nye foreninger sluttet seg til Språkvenn-familien – det er vi veldig glad for!

Det hjelper ikke å gå på norsk-kurs hvis du ikke får praktisert det du lærer. Språk læres best gjennom et sosialt fellesskap.

Aktiviteter for mor og barn på asylmottak

I 2019 mottok vi midler fra IMDi og Utlendingsdirektoratet (UDI) til minnerike aktiviteter for familier på asylmottak. Åtte foreninger arrangerte aktiviteter for mer enn 150 kvinner og over 300 barn. Sykurs, pepperkakebaking, kino- og teaterbesøk, nyttårsfest, byturer med god mat og binding av fastelavnsris er noen eksempler på aktivitetene. Foreninger som har arrangert aktiviteter er Larvik, Ulsteinvik, Trondhjem, Frol, Steinkjer, Drevsjø, Spydeberg, Bagn og Reinli.

Motherhood

I løpet av 2019 har foreningene Drammen, Kristiansand og Sør-Odal deltatt i pilotprosjektet «Motherhood – mor i nytt land» (finansiert av Stiftelsen Dam og IMDi) og testet ulike metodikker for hvordan Sanitetskvinnene kan drive temabasert foreldreveiledning og refleksjonsprogram for innvandrerkvinner i grupper. Målet er at kvinnene skal bli trygge på hvordan det er å være mor i Norge.

Helsedager for minoritetskvinner

I 2019 inngikk Sanitetskvinnene et formelt samarbeid med Kreftforeningen om #sjekkdeg-kampanjen som minner kvinner om å ta celleprøve av livmorhalsen for å forebygge utviklingen av livmorhalskreft. Lørenskog, Orkdal, Drammen, Larvik, Harstad og Mosjøen sanitetsforening arrangerte helsedager for innvandrerkvinner om livmorhalskreft, og over 100 kvinner fikk gratis celleprøve.

Flerkulturell doula

I 2018 og 2019 har Sanitetskvinnene samarbeidet med Oslo universitetssykehus (OUS) om pilotprosjektet «Flerkulturell doula til sårbare kvinner», støttet av Stiftelsen Dam. Doula betyr kvinne som tjener. En flerkulturell doula er en kvinne med minoritetsbakgrunn som gir emosjonell og praktisk støtte til sårbare innvandrerkvinner gjennom svangerskap, under fødsel og i barseltiden. I løpet av prosjektperioden har 100 kvinner fått støtte fra en flerkulturell doula. OUS har også fått midler til å implementere ordningen ved Drammen sykehus og St. Olavs hospital i Trondheim. Deltakere fra våre Språkvenn-grupper i disse byene er rekruttert som flerkulturelle doulaer. Noe som bekrefter viktigheten av lokal-

Det går livlig for seg når jentene møtes i Sisterhood-gruppa til Østensjø sanitetsforening.

Gode vaner bør etableres tidlig. I prosjektet Dig In lærer unge å lage smart mat – sunt, godt og rimelig.

foreningenes tilbud om språktrening for innvandrerkvinner. I desember 2019 fikk vi tildelt midler fra Stiftelsen Dam for å utvide tilbudet om flerkulturell doula til Bergen, Stavanger og Kristinasand. Det jobbes også for å sikre en bærekraftig finansiering.

Barn og unge

En god barndom er en viktig start på et godt voksenliv. Sanitetskvinnene har som mål at alle barn og unge skal vokse opp med gode opplevelser, føle tilhørighet til fellesskapet og ikke minst så skal alle få delta på aktiviteter på lik linje med andre. Det er mange tilbud som sikrer barn og unge bedre fysisk og psykisk helse. Riktig ernæring gjennom servering av sunne skolemåltider, er bare en av en rekke aktiviteter.

Sanitetskvinnene har flere viktige aktiviteter som er med på å gi barn og unge håp, styrke og mot.

Sisterhood

Forskning viser at det å jobbe kjønns spesifikt gjennom jentegrupper har positiv effekt på unge jenter selvfølelse og livskvalitet. Syv foreninger har implementert Sisterhood i samarbeid med Sisterhood Norge. Det holdes tema- og aktivitetsskvelder der man eksempelvis snakker om vennskap, forelskelse, sosiale medier og grensesetting. I 2019 ble det arrangert to gruppelederkurs.

Lesevenn

Alle husker vi hvor stas det var å bli lest høyst for da vi var barn. Over 50 foreninger gir barn denne opplevelsen i aktiviteten Lesevenn, som skjer på SFO, i barnehagen, skolen eller på biblioteket.

Høytlesing vil gi barn mulighet til bedre språkforståelse, stimulering av fantasien samt gi minoritetsbarn muligheten til økt kulturforståelse og språktrening.

Egmont-fonden (En håndsrekning)

Mange barn som vokser opp i familier med svak økonomi, risikerer å havne utenfor det sosiale fellesskapet. Gjennom «En håndsrekning» har Sanitetskvinnene, siden 2014, hatt mulighet til å gi økonomisk støtte til aktiviteter som er knyttet opp til fritid, skole og læring. I 2019 fikk 600 barn støtte.

Min dag i dag

Barn som opplever at livet er vanskelig, kan få en helt egen dag som gir barnet følelsen av å bli sett og gir et lysglimt i hverdagen. En slik dag kan være å møte en kjendis, feire bursdag eller ta familien til en opplevelsespark. Alle ønsker er kvalitetssikret av fagfolk. Om lag 150 barn fra 3 til 18 år fikk i 2019 en slik dag. Siden 2008 har over 2000 barn fått en drømmedag.

Maten smaker best i godt lag, og derfor inviterer lokale sanitetsforeninger eldre på middag under tittelen: «Kanskje kommer Kongen». Her var det invitert til middag på N.K.S. Grefsenlia.

300 foreninger har avgitt medlemmer til omsorgsberedskapsgruppene som står klare over hele landet når alarmen går i lokalsamfunnet. F.v: Siri E. Evensen, Ida Refphaug Andersen og Janne Blaser er aktive i Larvik sanitetsforening.

Dig In – smart mat for ungdom

Vaner etableres tidlig i livet, og dette gjelder også kostholdet vårt. 17 lokalforeninger har bidratt til å gi ungdom mellom 15–23 år, som bor alene, ferdigheter i matlaging og smarte tips om kosthold, økonomi og helse som gir sunne vaner gjennom Dig In.

Trygg og god alderdom

Økt levealder gjør at vi får flere eldre. Siden det er ønskelig at eldre bor hjemme så lenge som mulig, legges tiltakene i helse- og omsorgstjenestene opp til dette. Å bli gammel handler ikke bare om levde år, men også om å legge liv til årene. Sanitetskvinnene har aktiviteter som gir økt livsglede, og en bedre fysisk og psykisk helse.

Kløvertur

Frisk luft, fysisk aktivitet og natur er tre ting som gjør godt for kropp og sjel. Hele 192 lokalforeninger gikk Kløvertur det siste året, uansett vær. Kløverturene gir muligheter for samvær for eldre og yngre, forebygger sykdom og skader gjennom fysisk aktivitet, og i tillegg en mulighet til å invitere med seg en venninne eller nabo på tur. Etter endt aktivitet samles de fleste til en hyggelig stund med kaffe og lunsj ute i naturen på dager med godt vær. Regn og snøstorm hindrer heller ikke at det gjennomføres Kløverturer.

«Kanskje kommer Kongen?» – måltider for eldre

Rundt om i hele landet har 23 lokalforeninger bidratt til at over 1560 hjemmeboende eldre har fått et hyggelig måltid

sammen. Måltidene har fungert som en sosial møteplass for enslige eldre hvor fellesskapet og det sosiale rundt et måltid har vært i fokus. Før jul ble det arrangert en julemiddag for eldre og spesielt inviterte gjester på N.K.S. Grefsenlia som var svært vellykket. Toralv Maurstad og Eva Lunde med musiker sto for kveldens kulturelle innslag.

Vår søsterorganisasjon i Etiopia

Sanitetskvinnene har lange tradisjoner for å bidra til å styrke kvinners helse og livsvilkår globalt.

I 2019 inngikk N.K.S. en ny, fireårig avtale med NORAD om statlige bistandsmidler til vår søsterorganisasjon i Etiopia, Women's Health Association of Ethiopia (WHAE). WHAE vil få ca. tre millioner kr i året, noe som er en dobling av midlene fra forrige rammeavtale. Hovedfokus de neste fire årene blir på etiopiske kvinners seksuelle og reproduktive helse, samt inntektsbringende arbeid. I september besøkte Norges ambassadør til Etiopia, Merete Lundemo, en av WHAEs lokalforeninger vest i Etiopia. Møtet med WHAE gjorde inntrykk på ambassadøren. I 2019 var det totalt 16 fadderavtaler mellom norske og etiopiske foreninger, som genererte over en halv million kroner til WHAE. Fadderpengene dekker blant annet utgifter til medisinsk behandling for syke WHAE-medlemmer. På tampen av året kom daglig leder Hiwot Teffera og grunnleggeren av WHAE, Birikit Terefe, på besøk til Norge. Besøket ble toppet med tilstedeværelse under utdelingen av Nobels fredspris til Etiopias statsminister.

Beredskapsminister Ingvil Smines Tybring-Gjedde viste stor interesse for Sanitetskvinnenes arbeid da hun var en av flere foredragsholdere på Fellessamlingen på Fornebu.

Arendalsuka er en viktig politisk arena for å få oppmerksomhet rundt sitt budskap. Her er prosjektleder førstehjelp Pernille Næss sammen med helseminister Bent Høie. Han vet at Sanitetskvinnene har ansvaret for de eldre i den nasjonale dugnaden Sammen redder vi liv.

Trygge lokalsamfunn

Sanitetskvinnene ble stiftet som en beredkapsorganisasjon. Om lag 3000 frivillige over hele landet, fordelt på rundt 135 grupper kan stille med mat, hus og omsorg når alarmen går i deres nærmiljø. Jevnlige øvelser gjør at gruppene drilles på hva de skal gjøre når alarmen går.

I løpet av året er det etablert 11 nye grupper.

Kommunereformen har ført til at flere grupper er sammen-slått. Det arbeides kontinuerlig med å inngå nye beredskapsavtaler med de nye kommunene.

Viking Sky

Beredkapsgruppa i Molde opplevde krisen på nært hold da cruiseskipet nesten forliste utenfor Hustadvika og deretter kom til Molde Havn. De fikk i oppdrag å bistå redningsmannskapene, da skipet skulle evakueres.

Egenberedskap

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) inviterte til den første egenberedskapskampanjen i 2019. Den handler om at vi alle må være mer forberedt på å greie oss selv når krisen rammer. Vi bør ha mat, drikke, medisiner og utstyr for minst tre dager. Flere omsorgsberedskapsgrupper har vært aktive med stand og arrangement, blant annet Grimstad, Sola, Øyer, Larvik, Oslo og Målselv.

Fylkene, politiet og fylkesmannen

Sanitetskvinnene har fylkesberedskapskontakter i alle fylker som bistår lokalforeninger som er opptatt av beredskap. Vi ønsker at N.K.S. sine fylkesberedskapskontakter skal ha plass i flere fylkesberedskapsråd, i dag har vi plass i Viken, samt Vestfold og Telemark. For å gjøre Sanitetskvinnenes

beredkapsinnsats bedre kjent begynte vi i 2019 med fylkesvise møter med fylkesberedskapssjef og politidistriktene.

Trygg sammen

Stiftelsen DAM har gitt midler til et prosjekt der målet er å gi tilpasset informasjon til innbyggere i Norge med begrenset norskkunnskap. Informasjonen skal gis på områder der det er stor skade- og ulykkesrisiko. Temaene som er valgt i første omgang er brannsikkerhet, trafiksikkerhet og førstehjelp.

Trygg sammen skal være en enkel og fleksibel opplæringspakke som kan tas i bruk i sanitetsforeninger og av andre. Trondhjem og Larvik sanitetsforening har bidratt i arbeidet som vil bli lansert i 2020.

Sammen redder vi liv

Vi er stolte over å være med i den nasjonale dugnaden. Vårt delprosjekt har som mål å lære eldre å gjenkjenne symptomer på hjerneslag, hjerteinfarkt og hjertestans. Noe av det viktigste er å senke terskelen for å ringe 113. Nærmere 100 førstehjelpsressurser er nå opplært. Førstehjelpsressursene skal være tilgjengelig for lokalforeninger, og kunne stille på møter og arrangement der eldre og førstehjelp er temaet. Ikke vent og se – ring 113 var også temaet under Sanitetens uke.

En samfunnsaktør for alle kvinner

Vårt politiske arbeid lokalt, nasjonalt og globalt skal bidra til å sette dagsorden og holde søkelyset på viktige likestillingspolitiske saker for å bidra til et bedre liv for alle,

I 2019 prioriterte vi vold mot kvinner, likeverdige helsetjenester, minoritetskvinnehelse, migrasjonshelse og forskning på kvinnehelse.

N.K.S. deltar i den nasjonale dugnaden for å redde liv. Det handler om å kjenne igjen tegn på alvorlig sykdom. Her er det Eldri Føreid i Roresand sanitetsforening som har gatestunt og formidler livsviktig kunnskap om førstehjelp og ikke nøle med å ringe 113.

Vi fikk gjennomslag for at retusjerte ansikter i reklamen skal merkes. En sak Sanitetskvinnen har jobbet for med ulike midler, lokalt og nasjonalt.

Vi har arrangert flere større politiske debatter, blant annet en debatt om kvinners sykefravær i forbindelse med 8. mars.

Arendalsuka

N.K.S. arrangerte i 2019 debatt i egen regi om netthets, hat og trusler. I tillegg arrangerte vi debatt om minoritetskvinner tilgang til likeverdige helsetjenester i samarbeid med Kreftforeningen. Debattene tok opp de dyptliggende og strukturelle årsaker knyttet til temaene.

Standen vår ble bemannet med frivillige fra lokalforeningene, med fokus på førstehjelpsdugnaden.

Pornokonferanse

I oktober arrangerte vi en halvdagskonferanse om porno og dens påvirkning på barn og unge, sammen med Redd Barna

og Likestillings og-diskrimineringsombudet. Vi stilte spørsmål om hva barn og unge faktisk møter når de vil se på og lære seg om sex? Hvordan påvirkes ungdom av det de ser? Hvordan ser pornografien ut på internett i dag? Fokus på tematikken videreføres i 2020.

Kvinnehelse

N.K.S. har gjennom sitt politiske påvirkningsarbeid fått flere gjennomslag. Både med regjeringspartienes seks løfter om bedre kvinnehelse som de lanserte 8.mars 2019, og senest med nyheten om at en ny NOU om kvinnehelse skal utarbeides. Det er over 20 år siden sist en NOU om kvinnehelse ble lansert. Kvinnehelseforskning har også fått sitt første punkt i statsbudsjettet. Dette har N.K.S. jobbet for lenge, og vi vil fortsette å jobbe for at politikerne og samfunnet tar halve befolkningens helse på alvor.

Lokalvalget

I forbindelse med lokalvalget 2019 ble det laget en politisk veileder til lokalforeningene, og kampanjen i sosiale medier som het #krysskvinnerinn ga resultater. For første gang er nå andelen kvinner i norske kommunestyre på over 40 prosent i landsgjennomsnitt.

Nasjonalt er det sendt inn innspill til relevante komiteer i forbindelse med statsbudsjettet.

Den internasjonale rollen gjøres gjennom styrking av vårt samarbeid med vår søsterorganisasjon i Etiopia og deltakelse på FNs kvinnekommisjon, CSW, der temaet på vårt eget arrangement var helsetjenester for minoritetskvinner og frivillighetens rolle.

Status basisaktiviteter:

- Kløvertur – lavterskeltilbud for eldre 192 foreninger
- Språkvønn – språktrening for minoritetskvinner 65 foreninger
- Lesevønn – høytlesing for barn 50 foreninger
- Dig In – Smart mat for ungdom 17 foreninger
- Ressursvønn – frivillig innsats overfor voldsutsatte kvinner 135 frivillige har fått opplæring
- Sisterhood – nettverksgrupper for unge jenter 7 foreninger
- Omsorgsberedskapsgrupper – en ressurs for trygge lokalsamfunn 135 grupper

Sanitets-Norge rundt

Sammen arrangerte Bergen sanitetsforening og Bergen Kvinnesaksforeningen kvinnehelsekonferanse med tittelen fra Vugge til grav.

Sanitetskvinner har lange tradisjoner for å være opptatt av at barn får kunnskap om sunn mat. Her er har Sandstad sanitetsforening laget en egen vri med påskefrokost på Strand skole.

Anne Marie Jensen i Holmsnes og Sandnes sanitetsforening er Lyttevenn, slik at barn som trenger det kan snakke med trygge voksne som er gode lyttere.

Elevene i 2 klasse på Bryne videregående skole synes de lærte mye nytt da sanitetsforeningene Lyefjell, Bryne og Time arrangerte «God nok lunsj» for elevene med foredrag som skal styrke de unge til å takle stress. Dette er et pilotprosjekt som er støttet av midler fra Stiftelsen Dam. Fv: Simen Johansen, Ingrid Salte, Hanne Haukland og Ezher Ekber.

Alle aktiviteter i en forening trenger ikke å gå stille for seg. Å spille trommer er fin felles sosial aktivitet. Hvis mange nok vil så kan man starte eget trommekorps, slik Fjorden sanitetsforening har gjort.

Det er viktig å være trygg på Kløvertur, så Tåsen og Nordberg sanitetsforening har hatt opplæring i førstehjelp. Fv: Eivor Prøis Rusten, Grete Mæland og Mona Struksnæs.

Å inkludere betyr bare at alle skal få være med. De flotteste vinterkranser ble tryllet frem når Ulsteinvik inviterte alle kvinnene til kransbinding.

Sanitetskvinnene som forskningsaktør

Bergen sanitetsforening har gitt 2,5 millioner kroner til Norske Kvinners Sanitetsforenings forsknings- og utviklingsfond. Midlene skal gå til et treårig forskningsløp øremerket kvinnehelse og gjennomføres av et forskningsmiljø i Bergensområdet. Leder Helén Botnevik og Turid Berg Titlestad fra Bergen sanitetsforening

Det første FoU-fondet ble etablert i 1916. N.K.S. har siden da arbeidet aktivt for å tette kunnskapshull på kvinners helse og livsvilkår, og vi etterspør eller framskaffer kjønns-perspektiv. N.K.S. støtter forskning på sykdom som bare rammer kvinner, oftest rammer kvinner og gir andre symptomer enn hos menn. N.K.S. er en ledende forskningsaktør på kvinnehelse, og er den fremste enkeltbidragsyter i Norge. Årlig forvalter organisasjonen 20-25 millioner kroner som kommer fra organisasjonen selv og fra Stiftelsen Dam. Ny forskningsstrategi «Kvinnehelse fra vugge til grav» ble vedtatt av Landsstyret sommeren 2019 og er førende frem til 2024 ved utlysning og tildeling av midler.

Expertpanelet 2019:

- Professor dr.med. **Berit Schei**, NTNU/St. Olavs Hospital (kvinnehelse, vold og gynekologi)
- Professor i farmasi **Natasa Skalko-Basnet**, Institutt for farmasi, UiT (farmasi, basalmedisin, nanoteknologi og nanomedisin)
- Professor **Jorunn Sundgot-Borgen**, Norges Idrettshøgskole (fysisk aktivitet, spiseforstyrrelser, kroppspress og helse)
- Professor dr.med. **Anne Spurkeland**, Institutt for medisinske basalfag, UiO (molekylær immunologi, grunnforskning, basalmedisin, autoimmune sykdommer)
- Professor i farmasi **Hedvig M. Nordeng**, farmasøytisk institutt, UiO, (Legemiddelbruk og-sikkerhet blant gravide, ammende og små barn, kvinnehelse)
- Reumatolog og gjesteforsker **Ivana Hollan**, Revmatismesykehuset, Lillehammer, Harvard medical School/Brigham and Women's Hospital, Boston, USA (revmatologi, hjerte-kar)
- Professor i jordmorfag **Mirjam Lukasse**, Oslo Met (føde/barsel, kvinnehelse)
- Professor **Åshild Slettebø**, Universitetet i Agder (etikk, sykepleie og helsevitenskap).
- Fvh dekan, Ph.d i sykepleievitenskap **Inger Margrethe Holter** (sykepleie, etikk, brukerfokus)
- Professor dr.med. **Øyvind Molberg**, avdeling for revmatologi, OUS, Institutt for klinisk medisin (revmatologi)
- Professor i pediatri **Marite Rygg**, NTNU (pediatri, klinisk barnerevmatologi og epidemiologiske, kliniske og eksperimentelle studier på kronisk uspesifikk smerte hos ungdom)
- Professor i allmenntilleggsmedisin **Signe Flottorp**, Folkehelseinstituttet, (ME, allmenn –og samfunnsmedisin, medisin)
- Ph.d, lege **Kaare Gautvik**, fra Osteoporoseforeningen.
- Professor i helsefag **Anne-Marit Mengshoel**, Oslo Met (Tilfriskning/bedring og sykdomshåndtering, Fungering, tretthet og smerte)
- Professor i ernæring **Nina Øverby**, UiA (hvordan mat og ernæring er relatert til helse i barneår, godt kosthold og folkehelse)

Tildeling for 2019:

Kvinnehelse

Økt fysisk aktivitet og sunnere livstil hos innvandrerkvinner.
Seniorforskerløp tildelt i tre år.
Total bevilgning kr 3.136.672, Ahmed Madar, Folkehelseinstituttet og NTNU. År 1.

Ny effektiv behandling for pasienter med bulimi og overspisingslidelse («Fysisk aktivitet og kostholdsterapi», FAKT).
– implementering i lokale og regionale helsetilbud. Post.doc stipend tildelt i tre år. Total bevilgning kr 2.325 755. Therese Fostervold Mathisen, Norges Idrettshøgskole. År 1.

Analyse av B-celler ved multippel sklerose.
År 3 av 3. kr 680 000 Stipendiat. Justyna Polack, MSc i biokjemi, Hovedveileder Andreas Lossius, lege, post.doc. Avd. for immunologi og transfusjonsmedisin, UiO.

Postpartum exercise and diastasis recti abdominis – mammmage et problem etter fødsel?
År 2 av 3 kr 680 000. Stipendiat: Sandra Lødeng Gluppe, MSc in fysioterapi, Hovedveileder Kari Bø, professor, Norges Idrettshøgskole.

Kreftfondet

Hvor farlig er SLE sett fra et kvinneperspektiv?
Dr. gradsstipend tildelt i tre år.
Total bevilgning kr 2.040 000. Stipendiat Hilde Haukeland, Revmatologisk avd. Oslo Universitetssykehus. Hovedveileder Karoline Lerang, post.doc, revmatolog, Revmatologisk avd. Oslo Universitetssykehus. År 1.

Færre seneffekter ved bedre brystkirurgi.
Dr. gradsstipend tildelt i tre år.
Total bevilgning kr 2.040 000. Stipendiat Helle Kristine Skjerven, Vestre Viken Helseforetak, Hovedveileder: Kristine Sahlberg, forskningssjef, Vestre Viken Helseforetak. År 1.

Utvikling av nye strategier for immunterapi av metastatisk brystkreft.
Dr. grad stipend kr 680 000 tildelt årlig i tre år, år 3 av 3. Stipendiat Camilla Wolowczyk, MSc i molekylær medisin. Hovedveileder Geir Bjørkøy, professor, dr.scient., Fakultetet for teknologi, Senter for fremragende forskning, CEMIR, Institutt for kreftforskning og molekylærmedisin, Det medisinske fakultet, NTNU.

Revmatismefondet

The HAMLET trial – to inject or not inject?
Post.doc stipend tildelt i tre år.
Total bevilgning kr 2.325 755. Anna-Birgitte Aga, Revmatologisk avdeling, Diakonhjemmet sykehus. År 1.

Utpøving av ny behandling systemisk sklerose.
Dr. gradsstipend kr 680 000, år 3 av 3. Stipendiat Håvard Fretheim, cand.med. Hovedveileder Anna-Maria Hoffmann Vold, post.doc Avdeling for revmatologi, OUS, Rikshospitalet.

Effects of anti-rheumatic treatment on pathways involved in pathogenesis of inflammatory rheumatic diseases and their cardiovascular manifestations.
Dr. gradsstipend kr 680 000 år 2 av 3. Stipendiat: Huynh Phoung Thao Nguyen, Lege i spesialisering Sykehuset Innlandet HF, divisjon Lillehammer, Hovedveileder: Ivana Hollan, lege/ forskningsmentor Revmatismesykehuset, Lillehammer / Harvard medical School/Brigham and Women's Hospital, Boston, USA.

Fond for psykisk helse

Sunn kroppsopplevelse.
Dr. gradsstipend kr 680 000 år 3 av 3. Stipendiat: Christine Sundgot-Borgen, Ph.d stipendiat, Norges Idrettshøgskole, Hovedveileder: Solfrid Bratland Sanda, professor, Høgskolen i Telemark.

Reproduktiv helse blant papirløse immigranter.
Post.doc stipend år 2 av 3. Stipendiat Nanna Voldner: Ph.d og jordmor. Hovedveileder: Siri Vangen, professor, Nasjonal Kompetansetjeneste for kvinnehelse, Oslo Universitetssykehus, Rikshospitalet.

Longstanding eating disorders and personality disorders, mediators for 14-years long term outcome.
År 3 av 3. Stipendiat Hanna Punsvik Eilersen, psykolog. Hovedveileder Kari Anne Vrabell, post.doc, Modum Bad.

Disputaser 2019

Fjerning av friske organer for å forebygge arvelig kreft.
Cand.med. Nora Johansen ved Institutt for klinisk medisin, UiO forsvarte sin avhandling for graden ph.d: Late effects in women after risk-reducing salpingo-oophorectomy to prevent hereditary ovarian cancer: Cardiovascular risk, sexual functioning, and use of hormone replacement therapy.

Barns matmot.
Master i pedagogikk og kokk Sissel Helland ved Universitetet i Agder forsvarte sin avhandling for graden ph.d: Matmot i barnehagen. En studie av toåringers matneofobi og kosthold og hvordan dette kan endres.

Kvinner med hypotyreose i svangerskapet – hvordan påvirker mors sykdom og medisinbruk hennes svangerskap og barnets utvikling?
Master i biomatematikk Anna-Simone Josefine Frank ved Farmasøytisk institutt, UiO forsvarte sin avhandling for graden ph.d: Thyroid hormone replacement therapy during pregnancy – Quantifying medication patterns and associated outcomes in the offspring.

Adenomyose.
Cand.med. Tina Tellum ved Institutt for klinisk medisin, UiO forsvarte sin avhandling for graden Ph.d: “Adenomyosis. Diagnosis and steps towards a molecular analysis.”

Kvinnehelseforskningspris 2019

Kvinnehelseforskningsprisen 2019 ble gitt til professor Johanne Sundby, utdannet lege fra 1979 og har doktorgrad i samfunnsmedisin fra 1994. Johanne Sundby er spesialist (1990) i klinisk medisin, fødselshjelp og kvinnesykdommer, og har stått i bresjen i kampen mot tabuer og dobbeltmoral i mange år.

I 25 år har hun jobbet systematisk og utrettelig med forskning på kvinners helse, med fokus på tabubelagte, underkjente og vanskelige felt innen kvinners reproduktive helse. Hennes fokus er spesielt abort, infertilitet, omskjæring, mødre helse og perinatal helse. Men også helse og rettigheter. Sundby har både et norsk og et u-lands perspektiv.

Hun har flere års erfaring fra Afrika med mødre helse og kvinners rettigheter, og har arbeidet i flere prosjekter i samarbeid med lokale forskere i Botswana, Mosambik, Malawi, Gambia og Tanzania. Hun har sittet i styret i WHO's program innen reproduksjon. Sundbys arbeid har vært banebrytende. Johanne Sundby har vært del av N.K.S. sitt ekspertpanel i flere år, og ble portrettert i Fredrikke i 2014 og 2019.

I 1999 var Johanne Sundby sekretær for NOU Kvinners helse og medvirkende i den faglige referansegruppen for rapporten «Hva vet vi om kvinners helse?» i regi av Kilden kjønnsforskning.no og N.K.S. i 2018. Hun er også medlem i referansegruppen for rapporten «Hva lærer studentene og kjønn og kvinnehelse», som er under arbeid.

Ny rapport under arbeid

Kjønn og kvinnehelse i helseprofesjonsutdanninger. En kartlegging av læringsmål om kjønn og kvinnehelse i utdanningene medisin, sykepleie, psykologi, vernepleie og fysioterapi. Lanseres i 2020.

Tildelinger og priser

Æresmerke:
Fredrikkeprisen:
Kvinnehelseforskningsprisen:
Dørsjøprisen for godt integreringsarbeid:
Årets forening:
Årets prosjekt:
Årets verver:

Sanitetskvinne Aud Haugsbø, Aalesund sanitetsforening
Else Kåss Furuseth, for sin åpenhet om psykisk helse
Professor i samfunnsmedisin, Johanne Sundby
Ørland sanitetslag
Egersund sanitetsforening
Larvik sanitetsforening
Jevnaker sanitetsforening

Sanitetskvinnene som ideell aktør

Hjør Gunn gård & Behandlingscenter har rehabilitering og terapi gjennom dyr, og tilbyr også arbeidstrening og mestring. Rytter Tom Raymond Hansen setter stor pris på tilbudet til gården. Leier Elisabeth Weel sørger for at ridetimen går trygt for seg.

Sanitetskvinnene er en betydelig samfunnsaktør. Lokal- og fylkesforeningene eier et stort mangfold av virksomheter; som spesialistpsykiatri, psykiatriske tjenester til barn, unge og voksne,³ helsehus, veiledningssentre, barnehager, barneverninstitusjoner og rehabiliteringstjenester til barn, unge og voksne. De 16 største virksomhetene har mellom 1100-1200 ansatte til sammen.

Å være en profesjonell aktør i en regulert helse-, omsorg og sosialsektor fordrer tid og kompetanse. Derfor vedtok organisasjonens landsstyre i 2019 en anbefaling⁴ for hvordan eierskapspolitikk og styring kan og bør skje innenfor N.K.S.-familien. Det er utviklet ulike maler som kan lastes ned og tas i bruk av lokalforeningene.

³ <https://sanitetskvinnene.no/ideelle-virksomheter>

⁴ Anbefaling godt eierskap og styring av virksomhet og eiendom i N.K.S. familien. Vedtatt av landsstyremøtet 14.06.2019.

Eiendomsforvaltning

Sanitetsforeningene har en eiendomsportefølje på 250 eiendommer, som har en stor økonomisk verdi.

Eiendomsforvaltning er krevende. I likhet med eierskap og drift av virksomheter er det viktig med kompetanse for å sikre en god forvaltning. Landsstyrets anbefaling om godt eierskap og styring, omfatter også eiendomsforvaltning. Nøtterø sanitetsforening er et godt eksempel på aktiv eiendomsforvaltning, gjennom å opprette et eget aksjeselskap, forvaltes nå et skolebygg, som er en gave fra Færder kommune.

Sanitetskvinnenes sekretariat bistår foreningene med råd innenfor eiendom og styring av ideelle virksomheter i tillegg til å jobbe politisk for rammebetingelsene for ideelle aktører. Landsstyret har vedtatt en veileder om salg av fast eiendom. Videre er det inngått en rammeavtale om juridisk bistand med Advokatfirmaet Lippestad.

Forskning og innovasjon

Sanitetskvinnene har som motto å være modig og nytenkende. Vi ser at det fortsatt er behov for, og et politisk ønske, at ideelle aktører tar samfunnsansvar. Innovasjon som en del av tjenesteutviklingen er en viktig del av strategien for de ideelle virksomhetene. Et av kjennetegnene til virksomhetene er at driften er kvalitetssikret gjennom forskningsbasert praksis, og flere av virksomhetene har egne forskningsmiljøer. Sanitetskvinnene har arbeidet for etablering av en offentlig innovasjonspott, som vil kunne bidra til økt innovasjon og utvikling for virksomheter og organisasjoner som har behov for startkapital. Våre virksomheter oppfordres til å søke forskningsmidler direkte fra våre egne forsknings- og utviklingsfond, og gjennom Sanitetskvinnene til Stiftelsen DAM.

Kløverkonferanse

I november arrangerte ble det holdt en konferanse for eiere, daglige ledere og styremedlemmer i N.K.S. sine virksomheter, og foreninger som eier eiendom. Temaet for «N.K.S. som ideell aktør innen virksomheter og eiendom – veien videre.»

Konferansen hadde to parallelle sesjoner som tok utgangspunkt i utfordringene knyttet til drift av virksomheter og forvaltning i eiendom. Hensikten var å gi gode juridiske og praktiske råd, i tillegg til å være en arena for erfaringsutveksling for deltakerne.

Antall medlemmer og foreninger

Antall medlemmer og lokalforeninger

Ved utgangen av 2019 var det registrert 648 lokalforeninger og 41 040 medlemmer.

Fylke	Antall betalende
Vest-Agder	1 086
Aust-Agder	634
Oppland	2 738
Hedmark	1 936
Møre og Romsdal	2 293
Nordland	2 092
Oslo	1 475
Rogaland	5 251
Finnmark	657
Troms	1 215
Trøndelag-Nord	4 824
Trøndelag-Sør	4 600
Telemark	848
Vestfold	2 709
Sogn og Fjordane	1 499
Hordaland	1 522
Akershus	3 154
Buskerud	1 919
Østfold	1 149
Total	41 601

Takk til våre støttespillere:

- Stiftelsen Dam (tidligere ExtraStiftelsen)
- Sparebankstiftelsen
- Anthonstiftelsen (tidligere Reidar og Gunnar Holsts Legat)
- Gjensidigestiftelsen
- Helsedirektoratet
- Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi)
- Egmont Fonden
- Justisdepartementet v/ Kompetansesenteret for kriminalitetsforebygging
- Utlendingsdirektoratet (UDI)
- Barne- ungdoms og familiedirektoratet (BUFDIR)

- Tryg Forsikring
- Face 2 Face
- Prospera Stiftelsen
- Nasjonalt senter for kvinnehelseforskning ved OUS
- Kilden kjønnsforskning.no
- Bank Norwegian
- Ecit Init AS
- Scheiblers stiftelse

En ekstra takk til alle lokalforeninger som støtter opp om N.K.S. sine forsknings – og utviklingsfond.

Økonomiske hovedlinjer

Norske Kvinners Sanitetsforening presenterer sitt årsregnskap etter aktivitet. Regnskapet er satt opp i samsvar med regnskapsloven av 17.07.1998 og i henhold til regnskapsstandarden NRS(F) God regnskapsskikk for ideelle organisasjoner.

Fremlagte regnskap og årsberetning gjelder for sekretariatet til Norske Kvinners Sanitetsforening som er organisasjonens administrative apparat og ledes av generalsekretæren. Sekretariatet har ansvar for organisasjonens daglige drift og behandler saker etter retningslinjer og fullmakter vedtatt av landsstyret/sentralstyret. Sekretariatet har kontor i Kirkegata 15, Oslo.

Regnskapet omfatter ikke Norske Kvinners Sanitetsforenings fylkesforeninger og lokalforeninger, eller ideelle virksomheter i Norge, da disse er selvstendige organisasjoner med egne vedtekter. Økonomiske bidrag fra Norske Kvinners Sanitetsforening til fylkes- og lokalforeninger fremkommer av regnskapet. Aktivitetsregnskapet (inntekter og kostnader påløpt i året) viser et overskudd på 4,0 millioner kroner. Det er anvendt 4,8 millioner kroner fra formålskapital med eksterne restriksjoner, samt 0,5 millioner kroner fra formålskapital med interne restriksjoner. Overføring til fri formålskapital er på 9,3 millioner kroner.

Det er i 2019 økt aktivitet på 15,9 millioner kroner fra 2018. Eksterne prosjekter finansiert av Stiftelsen Dam er 7,4 millioner kroner høyere, økt aktivitet i interne prosjekter 6,5 millioner kroner hvorav det meste er finansiert av tilskudd fra offentlige og private tilskudd. I tillegg er det økt aktivitet relatert til ideell virksomhet som er finansiert med oppsparte midler.

Organisasjonen har brukt 97,7 millioner kroner til humanitært arbeid og 5,9 millioner kroner til administrasjon. Formålsmålkostnadene er 93% prosent av de samlede kostnadene i foreningen. Brutto midler anskaffet til humanitære formål var 108,6 millioner kroner. Norske Kvinners Sanitetsforening hadde i 2019 inntekter fra det offentlige og andre stiftelser på 62,3 millioner kroner.

Norske Kvinners Sanitetsforening samlet i 2019 inn 14,7 millioner kroner fra medlemmer, private giver, lokalforeninger og fylkesforeninger. I tillegg til dette kommer 10,1 millioner

kroner i medlemsinntekter. Det forventes vekst i kommende regnskapsår, knyttet til aktiviteter og antall medlemmer. Grunnkapital og total formålskapital var 109,1 millioner kroner pr. 31.12.2019. Det er ingen vesentlige endringer i organisasjonens kontantstrøm.

Hendelser etter balansedato

Verdens helseorganisasjon (WHO) erklærte koronaviruset som en global folkehelsekrise 30.01.2020. Koronautbruddet er derfor en hendelse uten regnskapsmessig konsekvens for 2019-regnskapet da de økonomiske effektene og endring i aktivitet forårsaket av viruset først fant sted etter årsskiftet. Som følge av offentlig pålegg og restriksjoner knyttet til koronautbruddet har Norske Kvinners Sanitetsforening måttet avlyse to større arrangementer og ulike aktiviteter i mars og april. Det har imidlertid vært mye aktivitet knyttet til koronasituasjon i bl.a. omsorgsberedskapsgruppene og bistand til offentlige myndigheter gjennom egen koronatelefonlinje. Det er mottatt nye tilskudd i 2020 øremerket koronatiltak både fra offentlig og privat virksomhet. Kostnader organisasjonen har hatt som følge av avlyste og utsatte arrangementer er søkt kompensert gjennom en offentlig kompensasjonsordning vedtatt i april 2020. Børsuroen hittil i 2020 har påvirket finansporteføljen negativ, men vedtatt strategi for forvaltning endres ikke. Organisasjonen har valgt å ikke permittere ansatte.

Soliditet og risiko

Omdømmerisiko

Organisasjonens største risiko er knyttet til eierskap og drift av ulike helse- og sosialvirksomheter. Det er stort fokus på risikoreduserende tiltak for den enkelte virksomhet, og også på hvordan uventede hendelser kan skade brukere av våre tilbud, ansatte, organisasjonens omdømme og konsekvenser av dette.

Soliditet og finansiell risiko

Fri formålskapital var 29,3 millioner kroner per 31.12.2019. Et godt aktivitetsresultat og avkastning på investeringsporteføljen utover budsjettert styrket soliditeten siste året. Organisasjonens inntekter og kostnader er i all hovedsak i norske kroner. Eksterne inntekter fra samarbeidspartnere forvaltes i tråd med føringer for

tilskuddet. Organisasjonen anses ikke for å ha vesentlig finansiell risiko innenfor fremlagte regnskap og balanse.

Markedsrisiko

Markedsrisiko er risiko for tap som følge av endringer i markedsbaserte variabler. Organisasjonens markedsrisiko oppstår hovedsakelig fra investeringer i rente- og aksjefond. Norske Kvinners Sanitetsforening har en forvaltningsavtale med Industrifinans som ivaretar forvaltningen av organisasjonens investeringsportefølje. Avkastning fra finansporteføljen gir årlig bidrag til drift av organisasjonen. Kapitalen forvaltes i tråd med Statens pensjonsfond utlands etiske retningslinjer, og etter en finansstrategi vedtatt av landsstyret. Norske Kvinners Sanitetsforening hadde per 31.12.2019 plassert 124,5 millioner kroner i markedsbaserte finansielle omløpsmidler. Alle plasseringene er i verdipapirfond og er sammensatt i tråd med vedtatt strategi og med hensyn til sikkerhet, risikospredning og likviditet.

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko innebærer risiko for at organisasjonen ikke er i stand til å kunne innfri sine forpliktelser ved forfall. Risikoen søkes redusert ved å ha en tilstrekkelig likviditetsreserve samt en balansert investeringsportefølje.

Organisasjon, kompetanse og arbeidsmiljø

Sekretariatet har sekretærfunksjon for landsmøtet, landsstyret, sentralstyret og arbeidsutvalget. Det ivaretar arbeidsoppgaver som medlemsregister, økonomi, regnskap, informasjon/kommunikasjon, medlemsblad, organisasjonsutvikling og opplæring.

Sekretariatet ivaretar fagområdene kvinnehelse, barn og unge, eldre, forskning og utvikling, samt organiserer store prosjekter som for eksempel nasjonale konferanser.

Norske Kvinners Sanitetsforening hadde ved årsskiftet 38 ansatte/vikarer og sysselsatte i gjennomsnitt 30,2 årsverk gjennom året. Sykefraværet i 2019 var på 7,2 prosent mot 2,0 prosent i 2018. Nivået er økt siste året grunnet langtidssykmelding. Organisasjonen har et aktivt forhold til å skape et godt engasjement og arbeidsmiljø gjennom allmøter, interninformasjon, faste møter mellom plasstillitsvalgt, verneombud og ledelse, samt faglige og sosiale arrangementer. Bedriftshelsetjeneste er tilgjengelig ved behov. Det er sentralstyrets oppfatning at arbeidsmiljøet i organisasjonen er godt. Det har ikke vært ulykker eller skader i organisasjonen i 2019.

Likestilling

Det var 35 kvinner og 3 menn i sekretariatet i 2019. I landsstyret og i sentralstyret var det kun kvinner. Norske Kvinners Sanitetsforening skal gi begge kjønn like muligheter for kompetanseheving, lønn, utviklings- og avansementmuligheter. Det er sentralstyrets oppfatning at organisasjonen ivaretar intensjonene i likestillingsloven.

Diskriminering

Norske Kvinners Sanitetsforening har en personal- og rekrutteringspolitikk som er i tråd med diskrimineringslovens formål om å fremme likestilling, sikre like muligheter og rettigheter og å hindre diskriminering på grunn av etnisitet, nasjonal opprinnelse, hudfarge, språk, religion og livssyn.

Organisasjonens virksomhet har i begrenset grad en direkte påvirkning på det ytre miljø.

Redegjørelse for årsregnskapet og fortsatt drift

Årsregnskapet er utarbeidet i henhold til regnskapsloven og god regnskapsskikk for ideelle virksomheter. Etter sentralstyrets oppfatning gir det fremlagte årsregnskapet med balanse en rettvise oversikt over organisasjonens drift og økonomiske stilling ved årsskiftet.

I samsvar med krav i norsk regnskapslovgivning bekrefter sentralstyret at forutsetningen om fortsatt drift er til stede og at årsregnskapet er avlagt under den forutsetningen. Det er ikke inntruffet hendelser etter balansedato som påvirker organisasjonens virksomhet.

Sentralstyrets godkjenning av årsrapporten 2019
Oslo 19. mai 2020

Ellen-Sofie Egeland

Ellen-Sofie Egeland
Organisasjonsleder

Grete Herlofson

Grete Herlofson
Generalsekretær

Anette Tinglum

Anette Tinglum
1. nestleder

Anja H. Helleland

Anja Helleland
2. nestleder

Ingunn Arntun

Ingunn Arntun
Styremedlem

Marie Darel

Marie Darel
Styremedlem

Anita Rokstad

Anita Rokstad
Styremedlem

Lisbeth Magnussen

Lisbeth Magnussen
Styremedlem

Aktivitetsregnskap

Noter	ANSKAFFEDE MIDLER	2019	2018
	Medlemsinntekter	10 085 516	10 477 214
	Tilskudd		
2	Offentlige tilskudd	15 654 714	14 811 537
	Mva-kompensasjon	3 538 409	2 910 800
3	Andre tilskudd	43 120 062	27 709 587
	Sum tilskudd	62 313 185	45 431 924
	Innsamlede midler og gaver		
4	Gaver fra fylkes- og lokallag	13 578 688	13 787 251
	Andre gaver	1 087 290	5 930 245
	Sum innsamlede midler og gaver	14 665 978	19 717 496
	Opptjente inntekter fra operasjonelle aktiviteter		
	Salg av varer og annonser	4 464 006	4 517 807
	Kurs, seminar og arrangementsinntekt	2 018 467	3 226 787
	Sponsor- og samarbeidsinntekter	124 541	263 339
	Sum opptjente inntekter fra operasjonelle aktiviteter	6 607 014	8 007 933
15	Finans- og investeringsinntekter	13 221 164	1 375 066
	Andre inntekter	1 707 138	20 750 298
	SUM ANSKAFFEDE MIDLER	108 599 995	105 759 931

Aktivitetsregnskap

Noter	FORBRUKTE MIDLER	2019	2018
	Kostnader til anskaffelse av midler		
4	Kostnader til innsamling av midler	540 351	528 042
	Andre kostnader til anskaffelse av midler	548 435	464 566
	Sum kostnader til anskaffelse av midler	1 088 786	992 609
	Kostnader til foreningens formål		
	Bevilgninger		
	Kvinnehelse	5 510 000	5 461 672
	Kreft	100 000	3 440 000
	Revmatisme	2 100 000	2 325 000
	Barn og unge	2 100 000	0
	Psykiske lidelser	2 331 120	500 000
	Utlandet	702 796	495 151
	Sum bevilgninger	12 843 916	12 221 823
	Aktiviteter-prosjekter		
	Min dag i dag	945 937	1 119 882
	Kvinnehelse - kunnskapsbasert viten	1 498 910	2 353 693
	Vold mot kvinner	1 928 916	0
	Vold mot kvinner	3 022 631	2 358 247
	Forskning - kvinners helse og livsvilkår	2 611 606	1 727 150
	Integrering- kvinner i minoritetsmiljøer	4 000 278	3 960 139
	Barn og unge	4 251 557	3 570 663
	Omsorgsberedskap	3 839 977	3 053 383
	Eldre	3 797 512	3 237 244
	Etiopia	3 543 399	2 232 606
	Veiledningssenterne	12 165 583	11 445 946
	Sum aktiviteter-prosjekter	41 606 306	35 058 951
	Diverse kostnader til formålet		
	Medlemspleie	12 580 373	11 214 289
	Materiell til bruk i aktiviteter	3 143 343	3 478 902
	Snu trenden - fra møte til medlemsskap	4 121 417	4 226 987
	Ideell virksomhet, politisk påvirkning og forskning	4 471 642	2 517 596
	Siftelsen Dam prosjekter	18 916 818	11 469 897
	Sum diverse kostnader til formålet	43 233 593	32 907 670
	Sum kostnader til formålet	97 683 814	80 188 444
	Administrasjonskostnader		
	Personalkostnader sekretariatet	1 779 133	1 466 109
	Andre driftskostnader sekretariatet	2 297 767	2 313 509
	Styrende organer	1 782 550	3 797 637
	Sum administrasjonskostnader	5 859 451	7 577 255
5, 9, 10, 11,12	SUM FORBRUKTE MIDLER	104 632 051	88 758 308
	ÅRETS AKTIVITETSRESULTAT	3 967 944	17 001 623
	Tillegg/reduksjon formålskapital		
8	Overført til/fra formålskapital med eksterne restriksjoner	-4 833 873	1 781 652
8	Overført til/fra formålskapital med interne restriksjoner	-452 726	20 513 891
8	Overført til/fra fri formålskapital	9 254 543	-5 293 920
	Sum tillegg/reduksjon formålskapital	3 967 944	17 001 623

Balanse

Noter	EIENDELER	2019	2018
	Anleggsmidler		
	Varige driftsmidler		
13	Driftsløsøre, inventar, verktøy, kontormaskiner og lignende	5 266 605	3 075 568
	Sum varige driftsmidler	5 266 605	3 075 568
	Finansielle anleggsmidler		
14	Pantobligasjoner	506 422	514 160
	Sum finansielle anleggsmidler	506 422	514 160
	Sum anleggsmidler	5 773 027	3 589 728
	Omløpsmidler		
	Varer		
		2 493 255	2 546 879
	Fordringer		
	Kundefordringer	1 683 959	703 572
	Andre fordringer	10 490 185	7 496 969
	Sum fordringer	12 174 144	8 200 541
	Investeringer		
15	Markedsbaserte aksjefond/aksjer	56 629 671	32 759 040
15	Markedsbaserte obligasjoner og rentefond	67 855 373	82 308 286
	Sum investeringer	124 485 044	115 067 326
7	Bankinnskudd, kontanter og lignende	17 038 611	21 688 559
	Sum omløpsmidler	156 191 054	147 503 305
	SUM EIENDELER	161 964 081	151 093 033

Balanse

Noter	FORMÅLSKAPITAL OG GJELD	2019	2018
	Formålskapital		
	Grunnkapital/Formålskapital		
	Grunnkapital	30 000 000	30 000 000
	Formålskapital med eksterne restriksjoner	29 720 783	34 554 655
	Formålskapital med interne restriksjoner	20 061 165	20 513 891
	Fri formålskapital	29 294 102	19 942 905
8	Sum grunnkapital / formålskapital	109 076 051	105 011 451
	Gjeld		
	Avsetning for forpliktelser		
16	Ikke utbetalte bevilgninger	26 688 083	22 559 375
	Sum avsetninger for forpliktelser	26 688 083	22 559 375
	Kortsiktig gjeld		
6	Leverandørgjeld	7 578 478	5 405 242
	Skyldige offentlige avgifter	1 787 967	1 551 621
17	Tilskuddsgjeld	8 863 641	8 292 879
	Annen kortsiktig gjeld	7 969 861	8 272 465
	Sum kortsiktig gjeld	26 199 947	23 522 207
	Sum gjeld	52 888 030	46 081 582
	SUM FORMÅLSKAPITAL OG GJELD	161 964 081	151 093 033

Oslo 19. mai 2020

Ellen Sofie Egeland

Ellen-Sofie Egeland
Organisasjonsleder

Grete Herlofson

Grete Herlofson
Generalsekretær

Anette Tinglum

Anette Tinglum
1. nestleder

Anja H. Helland

Anja Helland
2. nestleder

Ingunn Arntun

Ingunn Arntun
Styremedlem

Marie Darel

Marie Darel
Styremedlem

Anita Rokstad

Anita Rokstad
Styremedlem

Lisbeth Magnussen

Lisbeth Magnussen
Styremedlem

Kontantstrømoppstilling

	2019	2018
I Årets aktivitetsresultat	3 967 944	17 001 623
II Poster i aktivitetsregnskapet som ikke har likviditetseffekt		
Ordinære avskrivninger og nedskrivninger	718 448	1 103 451
Ekstraordinære nedskrivninger anleggsmidler	0	0
Tap/gevinst ved salg av finansielle anleggsmidler	0	0
Tap/gevinst ved salg av varige driftsmidler	0	-19 667 809
Pensjonskostnad uten kontanteffekt	0	0
Endringer i andre poster	12 843 916	12 221 750
Endring i markedsbaserte investeringer	-11 294 233	2 234 003
SUM	2 268 131	-4 108 605
III Investeringer, avhendelser og finansiering		
Utbetalinger fra kjøp av varige driftsmidler	-2 901 988	-2 931 949
Innbetalinger ved salg av varige driftsmidler	0	24 939 430
Innbetalinger ved salg av anleggsaksjer	0	2 489 236
Utbetalinger til kjøp av anleggsaksjer	0	0
Andre investeringer	1 876 515	-23 227 564
Opptak/nedbetaling av langsiktig finansiering	0	0
Innbetaling av ny formålskapital	0	0
SUM	-1 025 473	1 269 153
IV Andre endringer		
Endring i kundefordringer, andre fordringer og beholdninger	-3 919 979	-2 091 151
Endringer i leverandører og annen kortsiktig gjeld	-5 940 571	172 295
SUM	-9 860 550	-1 918 856
Sum likviditetsendringer gjennom året	-4 649 948	12 243 314
Likviditetsbeholdning 01.01	21 688 559	9 445 245
Likviditetsbeholdning 31.12	17 038 611	21 688 559

Noter til regnskapet 2019

NOTE 1 REGNSKAPSPRINSIPPER

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapsloven av 1998 og god regnskapsskikk i Norge, god regnskapsskikk for ideelle organisasjoner og Innsamlingskontrollens retningslinjer.

Hovedregel for vurdering og klassifisering av eiendeler og gjeld

Eiendeler bestemt til varig eie eller bruk er klassifisert som anleggsmidler. Andre eiendeler er klassifisert som omløpsmidler. Fordringer som skal tilbakebetales innen et år er klassifisert som omløpsmidler.

Ved klassifisering av kortsiktig og langsiktig gjeld er tilsvarende kriterier lagt til grunn.

Omløpsmidler vurderes til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi.

Anleggsmidler vurderes til anskaffelseskost, men nedskrives til gjenvinnbart beløp dersom dette er lavere enn bokført verdi, og verdifallet forventes ikke å være forbigående. Anleggsmidler med begrenset økonomisk levetid avskrives planmessig.

Bankinnskudd, kontanter og lignende

Bankinnskudd, kontanter ol. inkluderer kontanter, bankinnskudd og andre betalingsmidler med forfallsdato som er kortere enn tre måneder fra anskaffelse.

Varer

Lager av innkjøpte varer er verdsatt til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi.

Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer oppføres til pålydende etter avsetning for forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av en individuell vurdering av den enkelte fordring.

Pensjoner

Norske Kvinners Sanitetsforening er pliktig til å ha tjenestepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenestepensjon og har pensjonsordning i Statens pensjonskasse som tilfredsstiller kravene i denne loven. Pensjonsordningen er regnskapsført som innskuddsbasert pensjonsordning da det ikke foreligger informasjon som gjør at ordningen kan regnskapsføres som ytelsespensjon.

Bundne midler (kapital med restriksjoner)

Bundne midler er direkte henførbare til et bestemt satsningsområde eller prosjekt.

Inntekter

Medlemsinntekter:

Foreningen inndriver medlemskontigent for sentral-, fylkes og lokalledd. Medlemskontigent som er inntektsført gjelder andelen som tilfaller sentralledet. Inntektsføring finner sted det kalenderåret kontigenten er gjeldende for.

Offentlige og andre tilskudd:

Tilskudd inntektsføres når foreningen har juridisk rett til midlene. Tilskudd som skal videreføres andre aktører bruttoføres. Tilskudd som det knytter seg betingelser til inntektsføres i takt med forbruk av midlene. Ikke inntektsførte tilskudd balanseføres under posten tilskuddsgjeld.

Innsamlende midler og gaver:

Innsamlede midler og gaver inntektsføres etter kontantprinsippet når det er mottatt.

Salgsinntekter:

Inntekt regnskapsføres når den er opptjent, altså når både risiko og kontroll i hovedsak er overført til kunden. Dette vil normalt være tilfellet når varen er levert til kunden. Inntektene regnskapsføres med verdien av vederlaget på transaksjonstidspunktet.

Kurs-, seminar- og arrangementsinntekter:

Inntekt regnskapsføres når den er opptjent, altså når krav på vederlag oppstår. Dette skjer når tjenesten ytes, i takt med at arbeidet utføres. Inntektene regnskapsføres med verdien av vederlaget på transaksjonstidspunktet.

Sponsor- og samarbeidsinntekter:

Inntekten inntektsføres når foreningen har juridisk rett til midlene.

Kostnader

Kostnader føres etter transaksjonsprinsippet, det vil si når de er påløpt.

Skatter

Foreningen er ikke skattepliktig for sin virksomhet.

NOTE 2 OFFENTLIGE TILSKUDD

Tilskuddgiver	2019	2018
Barne, ungdom og familiedirektoratet	826 519	629 500
Helsedirektoratet	11 865 637	11 250 000
Integrering og mangfoldsdirektoratet	1 977 219	1 511 141
Utlendingsdirektoratet	400 001	686 234
Konfliktrådene	585 338	734 662
Sum offentlige tilskudd	15 654 714	14 811 537

NOTE 3 ANDRE TILSKUDD

Tilskuddgiver	2019	2018
Lotteri og stiftelsestilsynet - tippemidler	10 915 983	5 966 353
Egmontstiftelsen	3 879 639	3 006 751
FOKUS-Forum for Kvinner og Utviklingsspørsmål	2 827 846	1 639 589
Stiftelsen Dam - prosjekter	21 641 762	12 886 568
Stiftelsen Dam - administrasjonstilskudd	1 793 785	1 934 050
Gjensidigestiftelsen	1 437 947	2 041 276
Scheiblers stiftelse	473 100	0
Anthonstiftelsen	150 000	0
Sparebankstiftelsen	0	210 000
Andre tilskudd	0	25 000
Sum andre tilskudd	43 120 062	27 709 587

NOTE 4 INNSAMLEDE MIDLER

Innsamlede midler knytter seg i stor grad til gaver fra fylkes- og lokallagene, samt fra medlemmer. Kostnader knytter seg til utsendelse av fakturaer, direkte og indirekte kostnader (personalkostnad).

NOTE 5 ANTALL ANSATTE, GODTGJØRELSER, LÅN TIL ANSATTE MM

	2019	2018
Antall årsverk sysselsatt i regnskapsåret:	30,2	28,2

Ytelser til ledende personer	Lønn	Pensjonskostnader	Andre godtgj.
Generalsekretær	1 009 302	44 358	9 837
Styret	97 833	7 092	532 936

Det er ikke ytt lån eller sikkerhetsstillelse ovenfor ansatte eller tillitsvalgte.

Revisor

Godtgjørelse inkl. mva til revisor utgjør:	2019	2018
- Revisjon	337 500	238 688
- Andre tjenester	115 875	143 975
- Lovpålagt attestasjon	149 244	113 750

NOTE 6 MELLOMVÆRENDE MED LOKAL-OG FYLKESLEDDENE

Fordringer	2019	2018
Fylkesledd	26 380	75 896
Lokalledd	267 048	284 101
Sum	293 428	359 997

Gjeld	2019	2018
Fylkesledd	114 161	5 383
Lokalledd	158 288	11 602
Sum	272 449	16 985

Gjeld knytter seg til refusjon av medlemskontingent

NOTE 7 BANKINNSKUDD

Ordinære bankinnskudd pr 31.12.2019 utgjør kr 17.036.081 hvorav kr 1.036.836 i skattetrekksmidler.

NOTE 8 FORMÅLSKAPITAL

Formålskapital med eksterne restriksjoner	IB 01.01.2019	Omdisponering fra 2018	Tilført 2019	Brukt 2019	UB 31.12.2019
Kvinnehelse	1 720 234		5 341 765	5 510 000	1 551 999
Kreftforskning	784 998		1 221 073	100 000	1 906 071
Osteoporose	3 233 275		570 239	0	3 803 513
Revmatisme**	-420 961	2 325 000	890 865	0	2 794 904
Barn og unge	2 499 895		1 092 056	2 100 000	1 491 951
Psykiske lidelser	1 461 310		1 305 295	2 440 000	326 605
Utlandet	2 473 330		417 841	702 796	2 188 375
Min dag i dag	1 717 978		1 223 393	1 395 563	1 545 808
Blidensols minnefond**	9 847 690	-2 325 000	196 954	2 100 000	5 619 644
Auriga Trust	11 236 907		224 738	2 969 731	8 491 914
Sum formålskapital med eksterne restriksjoner	34 554 656	0	12 484 217	17 318 090	29 720 783

Formålskapital med interne restriksjoner

Fond fra Kløverinstitusjoner	846 082		0	846 082	0
Fond fra salg av eiendom	19 667 809		393 356	0	20 061 165
Sum formålskapital med interne restriksjoner	20 513 891	0	393 356	846 082	20 061 165

Annen formålskapital

Grunnkapital	30 000 000	0	0	0	30 000 000
Fri formålskapital*	19 942 841	96 718	9 254 543	0	29 294 102
Sum annen formålskapital	49 942 841	96 718	9 254 543	0	59 294 102
Sum formålskapital	105 011 388	96 718	22 132 117	18 164 172	109 076 051

* Korreksjon av tidligere års feil

** Styret har vedtatt omdisponering av bevilgning fra 2018 fra Revmatisme-fondet til Blidensols minnefond

NOTE 9 LØNSKOSTNAD

Lønnskostnad	2019	2018
Lønn	19 508 984	17 575 761
Arbeidsgiveravgift	2 889 150	2 651 461
Pensjonskostnader	508 502	405 519
Andre ytelser	1 209 222	1 330 277
Sum	24 115 858	21 963 017

NOTE 10 KOSTNADER ETTER ART

	2019	2018
Lønnskostnad	24 115 858	21 963 017
Bevilgninger	12 843 916	12 221 750
Varekostnad	3 143 343	3 478 902
Avskrivning på varige driftsmidler	718 448	1 103 451
Annen driftskostnad		
- Felleskostnader eiendom	0	551 828
- Prosjektkostnader	50 451 514	41 532 618
- Kontorhold	5 297 345	1 976 135
- Reisekostnader	1 579 597	1 127 301
- Flyttekostnader	0	659 647
- Andre adm kostnader	6 052 253	3 778 939
- Finanskostnader	356 478	384 016
- Eiendomsskatt	73 296	-19 296
Sum	104 632 048	88 758 308

NOTE 11 KOSTNADER TIL FORDELING

Felleskostnader

Felleskostnader fordeles på innsamlingskostnader, de enkelte formålskostnadene og administrasjon i aktivitetsregnskapet i forhold til antall årsverk (personer) som er tilknyttet aktiviteten. Direkte kostnader er henført til den aktiviteten kostnaden gjelder. Fordelingsnøkkelene oppdateres årlig.

Felleskostnader

	2019	2018
Økonomi og Administrasjon	6 297 996	4 341 493
IKT	1 761 881	1 347 222
Lokaler	2 354 628	2 694 325
Andre driftskostnader kontor	3 757 940	2 848 030
Sum felleskostnader	14 172 445	11 231 069

Felleskostnader er fordelt i henhold til tabellen nedenfor

Innsamlingskostnader

	2019	2018
Kostnader til innsamling av midler	540 351	528 042
Kostnader til anskaffelse av midler	548 435	464 566
Sum innsamlingskostnader	1 088 786	992 609

Formålskostnader

Aktiviteter - prosjekter	5 031 142	3 700 461
Andre kostnader til formålet	4 048 916	2 766 681
Sum formålskostnader	9 080 058	6 467 142

Administrasjon	4 003 602	3 771 318
Sum fordelte kostnader	14 172 445	11 231 069

NOTE 12 NØKKELTALL

	2019	2018	2017	2016	2015
Innsamlingsprosent	96 %	97 %	98 %	96 %	98 %
Administrasjonsprosent	6 %	9 %	9 %	9 %	17 %
Formålsprosent	93 %	90 %	89 %	91 %	83 %

Kommentar til innsamlingsprosent

Innsamlingsprosenten viser hva som er igjen av innsamlede midler etter at kostnader til innsamling er trukket fra.

Kommentar til administrasjonsprosent

Administrasjonsprosenten er beregnet av administrasjonskostnader delt på forbrukte midler.

Kommentar til formålsprosent

Formålsprosenten er beregnet ut i fra foreningens egne formålsaktiviteter.

NOTE 13 VARIGE DRIFTSMIDLER

	Påkostninger Leide lokaler	Driftsløsøre, inventar, kontormaskiner	Software**	Sum
Anskaffelseskost 01.01.19	272 563	2 121 943	2 526 213	4 920 719
Tilgang kjøpte driftsmidler	125 741	170 842	2 605 405	2 901 988
Avgang	0	11 400	1 683 335	1 694 735
Anskaffelseskost 31.12.19	398 304	2 281 385	3 448 283	6 127 972
Akk. avskrivninger 31.12.19	65 370	494 746	301 251	861 367
Bokført verdi pr. 31.12.19	332 934	1 786 639	3 147 032	5 266 605
Årets avskrivninger	35 392	381 805	301 251	718 448
Økonomisk levetid	10	3, 10	5	
Avskrivningsplan	lineær	lineær	lineær	

NOTE 14 FINANSIELLE DRIFTSMIDLER

Norske Kvinners Sanitetsforening har panteobligasjoner med følgende bokført verdi:

	2019
Stiftelsen Nestor	450 000
Haukerød sanitetsforening	40 000
Todalen sanitetsforening	16 422
Sum	506 422

NOTE 15 FINANSPLASSERINGER

Obligasjonsfond/pengemarkedsfond:

	kostpris	markedsverdi	resultatført verdiendring
DNB Obligasjon (III)	11 627 722	11 577 512	492 341
Holberg Kreditt	5 306 693	5 181 418	324 383
Alfred Berg Nordic Investment Grade Mid Duration	14 055 505	14 081 818	501 332
Holberg Likviditet	13 869 383	13 860 670	333 413
Alfred Berg Nordisk Likviditet Classic	22 909 226	23 153 955	377 984
Pluss - likviditet II	0	0	16 464
Sum	67 768 529	67 855 373	2 045 916

Aksjefond/aksjer:

Nordea stabile aksjer global etisk	6 447 792	7 600 458	1 912 775
Ako Global Long Only UCITS Fund DF1 USD	10 073 433	13 076 414	3 070 916
RBC Global Equity Focus Fund hedged	8 720 548	10 314 313	2 113 396
DNB Global Marked Valutasikret	8 798 792	10 172 033	1 982 058
DNB Gobal Indeks	0	0	25 277
Arctic Norwegian Value Creation	4 317 950	4 668 785	318 785
Alfred Berg Aktiv	3 783 819	4 625 726	611 167
Danske Invest Norske Aksjer Institusjon I	0	0	204 811
Nordea Norge Verdi	1 738 969	2 046 829	300 492
Aberdeen Norway Balanced Property Fund AS	3 949 573	4 125 113	125 113
Sum	47 830 876	56 629 671	10 664 789

NOTE 16 BEVILGNINGSGJELD

Bevilgninger vedtatt i 2019 blir kostnadsført i 2019. Det som ikke er utbetalt i 2019 fremkommer som bevilgningsgjeld. Prosjektmidler som er bevilget for tidligere år og som ikke er brukt ligger tilsvarende under bevilgningsgjeld.

Avsetning for forpliktelser

	2019	2018
Bevilgningsgjeld som forfaller i løpet av 12 måneder	14 591 968	11 153 260
Bevilgningsgjeld som forfaller senere enn 12 måneder	12 096 115	11 406 115
Sum	26 688 083	22 559 375

NOTE 17 TILSKUDDSGJELD

Tilskuddsgiver

	2019	2018
Stiftelsen DAM	7 388 066	5 774 808
Egmontstiftelsen	80 500	342 949
Gjensidigestiftelsen	1 016 032	705 187
Sparebankstiftelsen	0	13 792
Konfliktrådene	0	85 338
Imdi	44 715	64 574
UDI	0	13 766
Barne- ungdom og familiedirektoratet	0	92 500
Helsedirektoratet	209 363	1 075 000
Holsts legat	56 287	56 287
Parat	68 678	68 678
Sum tilskuddsgjeld	8 863 641	8 292 879

NOTE 18 PENSJONSKOSTNADER, -MIDLER OG -FORPLIKTELSER

Foreningen er pliktig til å ha tjenstepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenstepensjon, og har pensjonsordning som tilfredsstillende kravene i denne loven.

Foreningen har en reell økonomisk forpliktelse som følge av avtalen med Statens Pensjonskasse. I 2019 foreligger imidlertid ikke tilstrekkelig informasjon for å muliggjøre innregning av forpliktelsen i årsregnskapet for 2019. Dette medfører at ingen forpliktelse for ny ordning balanseføres i 2019.

NOTE 19 HENDELSER ETTER BALANSEDAGEN

Verdens helseorganisasjon (WHO) erklærte koronaviruset som en global folkehelsekrise 30.01.2020. Koronautbruddet er derfor en hendelse uten regnskapsmessig konsekvens for 2019-regnskapet da de økonomiske effektene og endring i aktivitet forårsaket av viruset først fant sted etter årsskiftet. Som følge av offentlig pålegg og restriksjoner knyttet til koronautbruddet har Norske Kvinners Sanitetsforening måttet avlyse to større arrangementer og ulike aktiviteter i mars og april. Det har imidlertid vært mye aktivitet knyttet til koronasituasjon i bl.a. omsorgsberedskapsgruppene og bistand til offentlige myndigheter gjennom egen koronatelefonlinje. Det er mottatt nye tilskudd i 2020 øremerket koronatiltak både fra offentlig og privat virksomhet. Kostnader organisasjonen har hatt som følge av avlyste og utsatte arrangementer er søkt kompensert gjennom en ny offentlig kompensasjonsordning vedtatt i april 2020. Børsuroen hittil i 2020 har påvirket finansporteføljen negativ, men vedtatt strategi for forvaltning endres ikke. Organisasjonen har valgt å ikke permittere ansatte.

Til Landsstyret i Norske Kvinners Sanitetsforening

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Norske Kvinners Sanitetsforenings årsregnskap som viser et positivt aktivitetsresultat på kr 3 967 944. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2019, aktivitetsregnskap og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av organisasjonens finansielle stilling per 31. desember 2019, og av dens resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlaget for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av organisasjonen slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske plikter i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon omfatter informasjon i årsrapporten bortsett fra årsregnskapet og den tilhørende revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon. Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styrets og generalsekretærs ansvar for årsregnskapet

Styret og generalsekretær (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til organisasjonens evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avviklet.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av organisasjonens interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av årsregnskapet, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om organisasjonens evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i årsregnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifiserer vår konklusjon om årsregnskapet og årsberetningen. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at organisasjonen ikke fortsetter driften.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.

Vi kommuniserer med dem som har overordnet ansvar for styring og kontroll blant annet om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Uttalelse om andre lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til resultatdisponering er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag ISAE 3000 *Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon*, mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av organisasjonens regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringskikk i Norge.

Oslo, 19. mai 2020
Deloitte AS

Grete Elgåen
statsautorisert revisor

Organisasjonens ledelse

*Foran (fv): Gunhild Figenschau, Marie Darell, Anne-Grete Sagmo, Lisbeth Magnussen og Anita Rokstad.
Rad 2 (fv): Aud Irene Halvorsrud, Nana Finnes, Toril Gulbrandsen, Anja Hartløff Helland, Ellen-Sofie Egeland, Ingunn Arntun, Ingrid Jevne Schmidt, Mai Britt Løken, Ann Kristin Hansen og Anette Tinglum.
Bak (fv): Jorid Martinsen, Olaug Karin Borge, Wenche Kleveland, Heidi Folvik, Monica Homme Nilsen, Jorunn B. Granli, Ann Kristin Thorkelsen, Elinor Bolme, Elisabeth Solsem, Anne Marie Strømsøy, Jane Helén Klepp og Anita Hjelle.*

Landsstyret består av sentralstyret og fylkesledere som ikke er valgt til sentralstyret.

Fylkesledere

- Mai Britt Løken, N.K.S. Østfold
- Aud Irene Halvorsrud, N.K.S. Akershus
- Toril N. Gulbrandsen, N.K.S. Oslo
- Anita Hjelle, N.K.S. Hedmark
- Jorunn B. Granli, N.K.S. Oppland
- Gunhild Figenschau, N.K.S. Buskerud
- Ingrid Jevne Schmidt, N.K.S. Vestfold
- Tyra Marie Hetland, N.K.S. Telemark
- Jane Helén Klepp, N.K.S. Aust-Agder
- Monica Homme Nilsen, N.K.S. Vest-Agder
- Ann Kristin Thorkelsen, N.K.S. Rogaland
- Olaug Karin Borge, N.K.S. Hordaland
- Anne Marie S. Strømsøy, N.K.S. Sogn og Fjordane
- Elinor Bolme, N.K.S. Møre og Romsdal
- Heidi Folvik, N.K.S. Trøndelag-Sør
- Anne-Grete Sagmo, N.K.S. Trøndelag-Nord
- Anne Elisabeth Solsem, N.K.S. Nordland
- Wenche Kleveland, N.K.S. Troms
- Jorid Berntzen Martinsen, N.K.S. Finnmark

Sentralstyret

- Ellen-Sofie Egeland, organisasjonsleder
- Anette Tinglum, 1. nestleder
- Anja Hartløff Helland, 2. nestleder
- Ingunn Arntun, styremedlem
- Marie Darell, styremedlem
- Anita Rokstad, styremedlem
- Lisbeth Magnussen, styremedlem

Varamedlemmer:

- Ann Kristin Hansen
- Nana Finnes

Organisasjonens komiteer og legater

Organisasjonens komiteer

Æresmerket:

- Leder: Ellen-Sofie Egeland
- Siri Bjercke, æresmerke innehaver
- Anne Stene, Høybråten sanitetsforening
- Sekretær: Grete Herlofson

Fredrikkeprisen:

- Leder: Ellen-Sofie Egeland
- Elinor Bolme, fylkesleder N.K.S. Møre og Romsdal
- Trine Steien, Harstad sanitetsforening
- Frid-Anne Lønstad, Frognerparken sanitetsforening
- Sekretær: Grete Herlofson

N.K.S.' interne priser

(Årets forening, Årets prosjekt, Årets verver)

Arbeidsutvalget utgjør komiteen:

- Organisasjonsleder, Ellen-Sofie Egeland
- 1. nestleder, Anette Tinglum
- 2. nestleder, Anja Hartløff Helland

Generalsekretæren fungerer som sekretær

Organisasjonens legater

Unni og Jon Dørsjøs Minnefond

Styret:

Ellen-Sofie Egeland, Grete Herlofson og Liv Hukset Wang

Schjelderup Ellerhusens Legat

Styret:

Organisasjonsleder Ellen-Sofie Egeland, 1. nestleder Anette Tinglum, og 2. nestleder Anja Hartløff Helland

Om oss

Norske Kvinners Sanitetsforening er Norges største kvinneorganisasjon med 42 000 medlemmer. Siden etableringen i 1896 har organisasjonen jobbet for de som trenger bistand i samfunnet, og rettet den frivillige innsatsen der behovet er størst.

Landet rundt jobber frivillige sanitetskvinner for at alle barn skal få en trygg og inkluderende oppvekst, og eldre en god alderdom. For at minoritetskvinner skal få delta aktivt i samfunnet, og for å stoppe volden mot kvinner.

Det er fortsatt ikke likestilling innen helse, og Sanitetskvinnene kjemper for at kvinner skal få likeverdig tilgang til helsetjenester. Sanitetskvinnene sørger for forskning som redder liv og medvirker til utvikling av ny og bedre behandling. Årlig bidrar organisasjonen med betydelige beløp til lokale formål, og forvalter 20-25 millioner kroner årlig til forsknings- og utviklingsprosjekter innen kvinners helse og livsvilkår.

Norske Kvinners Sanitetsforening er livssynsnøytrale og partipolitisk uavhengig, landsdekkende og demokratisk oppbygd med sterk forankring i lokalmiljøet gjennom 620 lokale sanitetsforeninger. De lokale foreningene arbeider med lokalt tilpassede tiltak og aktivitetene vil derfor variere fra en forening til en annen.

Prinsesse Astrid fru Ferner er Norske Kvinners Sanitetsforenings høye beskytter.

I de små ting frihet
I de store ting enighet
I alle ting kjærighet

Norske Kvinners Sanitetsforening
Kirkegata 15, 0153 Oslo

www.sanitetskvinnene.no

Norske Kvinners
Sanitetsforening